

6 timers dagen – en svekkelse av velferden

Av Sigrun Vågeng, direktør for arbeidslivspolitik, NHO

Dersom vi skulle innføre 6 timers arbeidsdag, ville det være en betydelig velferdsreform. Den vil komme på toppen av alle andre eksisterende velferdsordninger vi har, og må eventuelt finansieres gjennom den verdiskaping bedrifter og ansatte står for.

Vi lever til vi snart er 90, og er i ferd med å tre inn 30 – 30 – 30 samfunnet. Mange utdanner seg til de nesten er 30, vi jobber til vi er omkring 60 og flere og flere av oss lever til vi er opp mot 90. I størstedelen av leveårene våre er vi med andre ord mottakere av offentlige velferdstilbud. Mange av oss er bare bidragsyttere i ca. 30 år. Og nå synes mange fagforeninger og politikere at vi bør jobbe enda mindre.

Norge har verdens beste arbeidsliv og Europas korteste arbeidstid. Vår viktigste formue er det samlede antallet timer befolkningen arbeider i løpet av et år. Reduserer vi arbeidstiden til 30 timer per uke fjerner vi 20 prosent av alle arbeidede timer. Til sammenligning utgjør oljeformuen mindre enn 10 prosent av verdien av arbeidsformuen vår.

Neppe behov

Det er vanskelig å hevde med troverdighet at vi har *behov* for 6 timers arbeidsdag. Arbeidslivet er ikke så krevende at mange kan sies å ha et slikt behov. Voksne, friske mennesker orker å jobbe 40 timer i uken. Det hender riktignok at omstillinger og resultatkrav gjør at vi føler at vi ikke strekker helt til. Det er imidlertid en kompetanseutfordring, og ikke et spørsmål og tid.

Det er like tvilsomt om 6 timers dag vil gi noen *positive* effekter. Det vil ikke gi arbeid til flere, fordi timelønnskostnadene øker med 25 prosent, uten en tilsvarende produktivitsvekst. 25 prosents økning av timelønnsen vil føre til at industriarbeidere vil ligge mer enn 60 prosent over våre handelspartnere. Med dagens nivå vil økningen være av en slik karakter at lønnsutgiftene vil overstige driftsinntektene i de mest konkurranseutsatte virksomhetene. Innføring av 30 timers uke vil medføre et langt mer krevende arbeidsliv for de som befinner seg der, i form av sterkt økte krav til effektivitet og produktivitet. Mange vil støtes ut av arbeidslivet og antallet uføretrygdete må forventes å øke kraftig.

Måler ikke konsekvenser

Noen bedrifter er i ferd med å innføre prøveordninger med 6 timers dag. Problemet med forsøk på bedriftsnivå, er at de ikke måler de samfunnsmessige konsekvensene av at 350.000 årsverk eventuelt tas ut av arbeidsmarkedet. En skrittvis innføring av 6 timers dag mot 2010 vil i tid falle sammen med at aldringen i befolkningen skyter fart. Det største fødselskullet noen gang; 1946 årgangen blir pensjonister i 2013. Etter hvert får vi en opphopning av mennesker over 60 år. I dag har vi 600.000 alderspensjonister, frem til 2020 øker antallet med 200.000 og med ytterligere 200.000 frem til 2030. Det kan være verdt å merke seg at dagens oljeformue, som gir

oss denne gode følelsen av rikdom, kun dekker folketrygdens *nåværende* utgifter i 6 år.

6 timers dagen er trolig først og fremst et ønske om en ny velferdsreform, sannsynligvis utformet som fire dagers uke for de fleste. 30 timers uke får heller ikke flere til å stå lengre i jobb. All erfaring vi besitter trekker i motsatt retning. Kortere arbeidstid gjør at vi også gjerne vil forlate arbeidslivet tidligere. Kampen om 6 timers dag handler verken om fleksibilitet i hverdagen eller om behov eller nødvendighet. Det er et uttrykt ønske om mer fritid og mer velferd.

30 timers uke vil svekke arbeidslivet, redusere vår samlede kompetanse og gjøre oss mindre skikket til å konkurrere i et internasjonalt marked som forbedrer seg hele tiden. Norsk næringsliv kan ikke overleve uten konkurransedyktig kompetanse. Og kompetanse krever tilstedeværelse, også i tid. Skal vi være virkelig gode i fremtiden, og kunne konkurrere med resten av verden, må vi prioritere utdanning og arbeid. Mange har sikkert hørt det før fra NHO, men det blir ikke mindre sant av den grunn: All velferd bygger på arbeid. En svekkelse av arbeidslinjen vil således medføre en svekkelse av vanlige folks velferd.